

STATSRÅDETS KANSLI

Bilaga 1:

Handlingsplan med utvecklingsåtgärder till stöd för riktlinjerna för språk och översättning i statsrådet för åren 2017–2020

Ett gott myndighetsspråk

	Utvecklingsobjekt	Målsättning	Förslag till åtgärder	Ansvars- och samarbetsparter	Resurser	Tidtabell och uppföljning
Ett gott myndighetsspråk	En del av ministerierna och ämbetsverken arbetar systematiskt för att främja ett gott myndighetsspråk. Ofta leder ändå oklara texter till missförstånd och extra arbete för såväl tjänstemännen som medborgarna. För närvarande finns det inget organ som ger anvisningar och rekommendationer särskilt i frågor som gäller det myndighetsspråk som ska användas inom statsrådet. Statsrådets svenska språknämnd ger anvisningar och rekommendationer i frågor som gäller svenskt lagspråk i Finland.	Vid ministerierna och ämbetsverken är man medveten om att ett gott myndighetsspråk är en förutsättning för demokrati och rättsskydd och att det dessutom effektiviserar myndigheternas arbete, och man agerar därefter. Myndigheterna har en allt bättre språkmedvetenhet och en allt bredare uppfattning om språk, och man inser behovet av att planera texter och skrivande.	Vid behov sätter ministerierna egna resultatmål för ett gott myndighetsspråk. Målet att främja ett gott myndighetsspråk lyfts kontinuerligt fram i olika sammanhang och på statsrådets intranät/virtuella skrivbord. Behovet att vid statsrådet inrätta en språknämnd för myndighetsspråk utreds.	Ministerierna (resultatmål) Statsrådets förvaltningsenhet/översättnings- och språksektorn och enheten för intern kommunikation Statsrådets kansli (utredning av behovet att inrätta en språknämnd för myndighetsspråk)	Med nuvarande resurser	2017–2020 Utredning av behovet att inrätta en nämnd för myndighetsspråk, 2018
Lagspråket	Lagspråket inverkar kraftigt på det övriga språkbruket inom förvaltningen samt på den information som riktas till medborgare, företag, ämbetsverk och andra organisationer. De uttryck, termer och namn som används i författningar tenderar att överföras till anvisningstexter, vilket ofta gör det svårare att förstå anvisningstexterna.	Vid författningsberedningen ägnas uppmärksamhet åt att myndighetsspråket är klart och att särskilt termer, namn, uttryck och texter är begripliga. Detta är särskilt viktigt när verkställandet av lagen innebär att det ges anvisningar till myndigheter eller medborgare. Lagstiftningens begreppsapparat förenhetligas genom att man vid beredningen av allmänna lagar och speciallagar gör terminologiskt arbete.	När centrala författningar planeras och bereds diskuterar ministerierna med översättare, terminologer, informatörer och andra sakkunniga i frågor som gäller språk och namnbestånd. Språkinstitutets webbsidor med anvisningar om lagspråket utvidgas. Anvisningssidorna länkas till statsrådets intranät/virtuella arbetsbord. Justitieministeriet är vid behov sakkunnig när anvisningssidorna utarbetas. Det utarbetas anvisningar för ministerierna för att förenhetliga begreppsapparaten, och vid behov ordnas informationsmöten.	Justitieministeriet (särskilt ledning av arbetet med lagspråket) och övriga ministerier, Språkinstitutet (utvecklandet av anvisningssidorna om lagspråket) Statsrådets förvaltningsenhet/översättnings- och språksektorn i samråd med centrala aktörer inom det terminologiska arbetet	Med nuvarande resurser Delvis med nuvarande resurser, vid behov delvis som köpta tjänster	2017–2020

	Utvecklingsobjekt	Målsättning	Förslag till åtgärder	Ansvars- och samarbetsparter	Resurser	Tidtabell och uppföljning
Tydligheten i andra texter	Sakligheten, tydligheten och begripligheten i texter diskuteras inte tillräckligt vid ministerierna och ämbetsverken. Ansvaret för ett gott myndighetsspråk läggs ofta på språkexperter, trots att varje tjänsteman har ansvar för myndighetsspråket. Tjänstemännen har inte alltid kunskap om vad ett gott myndighetsspråk innebär i det egna arbetet eller kunskap om hur man i det egna arbetet kan främja ett gott myndighetsspråk.	Att planera och skriva sakliga och tydliga texter ingår som en väsentlig och naturlig del i arbetsuppgifterna och är något som ledningen uppmuntrar till. Tjänstemännen har färdigheter i att använda ett gott myndighetsspråk. Tjänstemännen uppmuntras att i ett tidigt skede av projekten ta kontakt med sakkunniga i frågor som gäller språk, namn och termer.	På statsrådets intranät/virtuella arbetsbord ges information om gott myndighetsspråk, tydliga texter och god praxis, och i olika nätverk och vid olika evenemang görs korta puffar. Frågor som gäller myndighetsspråket syns i varje tjänstemans vy på statsrådets intranät/virtuella skrivbord.	Statsrådets förvaltningsenhet/översättnings- och språksektorn och enheten för intern kommunikation	Med nuvarande resurser	2017–2020
God praxis	Vid vissa ministerier främjar man redan ett gott myndighetsspråk. Översättnings- och språksektorn vid statsrådets förvaltningsenhet har till uppgift att styra och utveckla kvaliteten på myndighetsspråket vid ministerierna. Hittills har det inte samlats in någon systematisk information om ministeriernas behov när det gäller ett gott myndighetsspråk eller om god praxis.	Information om ministeriernas behov när det gäller ett gott myndighetsspråk samlas in och information om god praxis sprids.	Statsrådets kansli/statsrådets förvaltningsenhet inrättar ett nätverk kring myndighetsspråket för att stödja ministerierna i arbetet med myndighetsspråket. Nätverket utvidgas också till andra organisationer än ministerierna.	Statsrådets förvaltningsenhet/översättnings- och språksektorn, Språkinstitutet	Med nuvarande resurser	2017
Lättläst språk	Arbetet med lättläst språk leds och samordnas av delegationen för lättläst vid Selkokeskus. Selkokeskus är en del av Förbundet Utvecklingsstörning (Kehitysvammaliitto). Verksamheten vid Selkokeskus understöds med tipsvinstmedel. Selkokeskus utbildar sakkunniga inom olika kompetensområden. Enligt en undersökning som gjorts av statsrådets kommunikationsavdelning (2017) används lättläst språk endast i liten utsträckning i statsrådet.	Användningen av ett lättläst språk utökas vid behov eller när det är praktiskt att beakta alla läsargrupper på en och samma gång. Huvudprinciperna för lättläst språk, det vill säga lättläslighet och begriplighet, tillämpas också på myndighetsspråket.	Man utreder hur användningen av ett lättläst språk kan främjas i större utsträckning i statsrådet.	Statsrådets kansli, social- och hälsovårdsministeriet och undervisnings- och kulturministeriet i samarbete med övriga ministerier och Selkokeskus	Med nuvarande resurser	2018–2019

Kompetensutveckling, rekrytering, introduktion, språkliga hjälpmedel för tjänstemän

	Utvecklingsobjekt	Målsättning	Förslag till åtgärder	Ansvars- och samarbetsparter	Resurser	Tidtabell och uppföljning
Kompetensutveckling – strategiska val	På statsrådsnivå finns för tillfället ingen strategi för kompetensutveckling.	I strategin för kompetensutveckling finns riktlinjer för prioriteringar som gäller språkkunskaper och språklig kommunikation.	I statsrådets strategi för kompetensutveckling samt i arbetet med att regelbundet uppdatera strategin fastställs prioriteringar som gäller språkkunskaper och språklig kommunikation.	Statsrådets förvaltningsenhet/personalenheten	Med nuvarande resurser	Från och med 2017
Kompetensutveckling – ett gott myndighetsspråk	För många tjänstemän går en stor del av arbetstiden åt till att skriva, kommentera och läsa olika texter. Hittills har gemensam utbildning i ett gott myndighetsspråk arrangerats i blygsam utsträckning. Det finns gott om språkvårdskurser där man fokuserar på detaljfrågor, men det behövs fler kurser i att planera och skriva texter där man fokuserar på att texterna är tydliga och begripliga (och kortfattade).	Tjänstemännen utbildas i att planera texter och framställa kortare texter. Tjänstemännen erbjuds gemensam utbildning i ett gott myndighetsspråk. Ministerierna använder sig också aktivt av Språkinstitutets utbildningsutbud och Kielitoimistos databas med anvisningar.	I statsrådets gemensamma kursutbud finns utbildning i gott myndighetsspråk och i att skriva tydligt. Gemensamt utbildningsmaterial för alla tjänstemän utarbetas. Ministerierna utnyttjar den webbkurs i gott myndighetsspråk som planeras vid Språkinstitutet. I statsrådets gemensamma utbildningsutbud finns enligt behov också skräddarsydda gemensamma närundervisningskurser som är riktade till en viss målgrupp eller behandlar ett visst ämne. Översättnings- och språksektorn informerar i större utsträckning om bl.a. de anvisningar och rekommendationer i språkvårdsfrågor som finns tillgängliga i Kielitoimistos databas.	Statsrådets förvaltningsenhet/översättnings- och språksektorn i samarbete med Språkinstitutet och andra aktörer Statsrådets förvaltningsenhet/översättnings- och språksektorn (information om anvisningsdatabasen)	Med nuvarande resurser	2017–2018
Kompetensutveckling – språkkunskaper	Tjänstemännen använder andra språk än sitt modersmål i varierande grad, och drar sig delvis för att använda andra språk än sitt modersmål. Lagberedarnas kunskaper i svenska och förmåga att förstå skriven norska och danska har försämrats.	Statsrådets verksamhetskultur när det gäller att beakta olika språk- och kulturgrupper stärks, så att användningen av främmande språk blir en naturlig del av tjänstemännens yrkesskicklighet och sociala interaktion. Lagberedarna kan tillägna sig och utnyttja nordiskt lagberedningsmaterial.	I statsrådets gemensamma utbildningsutbud finns språkutbildning (svenska, engelska, franska, tyska, ryska och enligt förutsett behov nordiska språk). Inom ramen för utvecklingssamtalen kartläggs språkkunskaperna. I samband med utvecklingssamtalen uppmanar cheferna tjänstemännen att delta i den språkutbildning som krävs för arbetsuppgifterna. Översättnings- och språksektorn utarbetar ordlistor för olika situationer och ämnesområden. Nationalspråksnätverket uppmanar ministerierna att ordna t.ex. svenska dagen-kampanjer, under vilka man kan tala svenska.	Statsrådets förvaltningsenhet/personalavdelningen Ministerierna (utvecklingssamtal) Statsrådets förvaltningsenhet/översättnings- och språksektorn (fraslister) Justitieministeriet (Nationalspråksnätverket)	Med nuvarande resurser	2017–2018

	Utvecklingsobjekt	Målsättning	Förslag till åtgärder	Ansvars- och samarbetsparter	Resurser	Tidtabell och uppföljning
Lagberedarnas och översättarnas kompetens	Översättarna och lagberedarna har inte tillräckliga färdigheter i juridiskt språkbruk. Författningsöversättarna kan endast sporadiskt delta i utbildning i lagberedning eftersom kursutbudet är litet i förhållande till efterfrågan. Bland lagberedarna finns många oerfarna personer. Det är rusning till utbildningsprogrammet i lagberedning – nya lagberedare tvingas vänta länge på att få delta i kurserna. På kurserna i lagberedning behandlas varken lagspråk eller författningsöversättning.	Utbildningsprogrammet i lagberedning tas in i lagberedarnas kompetensutveckling. Nya lagberedare har en erfaren lagberedare som mentor eller arbetspar. I de nya lagberedarnas introduktionsprocess ingår deltagande i en lagberedningskurs. Till lagberedares och översättares yrkeskunskap hör färdigheter i ett gott myndighetsspråk.	Utbildningsprogrammet i lagberedning ses över som en helhet så att man hittar utbildningslösningar som stöder olika kompetensbehov hos såväl lagberedare som författningsöversättare. Lagberedare och översättare erbjuds skräddarsydd utbildning i lagspråket. Det skapas ett mentorsprogram för lagberedare. I mentorsprogrammet tas också ett gott myndighetsspråk och översättning (såväl nationalspråken som eventuella främmande språk) upp i form av korta inslag. Ministerierna ser till att nya lagberedare deltar i utbildningsprogrammet i lagberedning och utbildning/stöd i myndighetsspråk.	Statsrådets förvaltningsenhet/personalenheten, justitieministeriet, HAUS, statsrådets svenska språknämnd (utbildning i lagspråk), ministerierna (utbildning för nya lagberedare)	Förutsätter att justitieministeriets och statsrådets översättnings- och språksektors nuvarande resurser i högre grad än för närvarande kan användas för utbildning.	2018 (gemensamt projekt med universiteten) 2018–2020 (utbildning)
Introduktion och utvecklingssamtal	Statsrådet har ingen gemensam modell för hur introduktionen ska utformas när det gäller språkkunskaper.	I samband med introduktionen och utvecklingssamtalen kartläggs tjänstemännens behov av att utveckla språkkunskaperna, och man kommer överens om hur kunskaperna ska utvecklas. I samband med introduktionen ges nya tjänstemän anvisningar om hur statsrådets översättningstjänster fungerar.	Inom ramen för ministeriernas introduktionsprogram ges anvisningar om ett gott myndighetsspråk och om översättningstjänsterna.	Statsrådets förvaltningsenhet/personalenheten Statsrådets förvaltningsenhet/översättnings- och språksektorn (anvisningar som gäller översättningstjänster)	Med nuvarande resurser	2017–2020
Rekrytering	Finansministeriet har gett en anvisning om de principer som ska iakttas när tjänster tillsätts. De språkkunskaper som behövs i arbetet i statsrådet beskrivs dock i platsannonserna på varierande sätt. Också i samband med rekryteringen kontrolleras språkkunskaperna på varierande sätt och det finns ingen enhetlig linje i befattningsbeskrivningarna.	De praktiska språkkunskaperna testas systematiskt i samband med rekryteringen, och på statsrådsnivå testas de på ett enhetligt sätt. Det säkerställs att det av befattningsbeskrivningarna framgår på vilken nivå språkkunskaperna förväntas vara och vilka faktiska språkkunskaper uppgiften förutsätter.	Det utreds hur man i statsrådet i samband med rekryteringen bättre än för närvarande kan bedöma de språkkunskaper som krävs för uppgifterna.	Statsrådets förvaltningsenhet/personalenheten (utredning av språkkunskaper)	Med nuvarande resurser	2018
Rekrytering av översättare	Vasa universitet har varit en viktig utbildare av översättare som behärskar förvaltnings-svenska. Vid Vasa universitet har studerande med svenska som modersmål kunnat studera finska språket och översättning som huvudämne. Också personer som har avlagt studier i	För att trygga att författningsöversättare rekryteras till statsrådet har man ett nära samarbete med de universitet som utbildar översättare.	Statsrådets kansli inleder tillsammans med de universitet som erbjuder utbildning i översättning ett samarbetsprojekt för att utveckla studerandenas kompetens.	Statsrådets förvaltningsenhet/översättnings- och språksektorn i samarbete med	Med nuvarande resurser	

	Utvecklingsobjekt	Målsättning	Förslag till åtgärder	Ansvars- och samarbetsparter	Resurser	Tidtabell och uppföljning
	översättning vid Finska, finskugriska och nordiska institutionen vid Helsingfors universitet har rekryterats till statsrådet. Vasa universitets examensinriktade språkutbildningar överförs till Jyväskylä universitet 1.8.2017. Det är oklart om studerande med svenska som modersmål också i fortsättningen kan studera finska språket och översättning som huvudämne vid Jyväskylä universitet. Det är också osäkert om svenskspråkiga ungdomar i Vasa kustregion kommer att studera översättning i Jyväskylä eller om de riktar in sig på andra branscher. Också vid Helsingfors universitet har studierna i översättning omorganiserats och läroämnet tävlar i fortsättningen om resurser med utbildningar i översättning till andra språk.			Helsingfors universitet, Vasa/Jyväskylä universitet och möjligtvis med Tammerfors universitet, undervisnings- och kulturministeriet		
Språkliga hjälpmedel	Befintliga språkliga hjälpmedel utnyttjas i mindre utsträckning än vad som vore möjligt. Användningen av maskinöversättning som ett hjälpmedel för översättare har ökat runt om i världen, men fungerar ännu inte då man översätter från finska till andra språk eller från andra språk till finska.	Tjänstemännen använder sig av mobila ordböcker, elektroniska terminologiska ordlistor och andra språkliga hjälpmedel som finns till hands.	Det ordnas informationsmöten och/eller görs instruktionsvideor om hur man använder mobila ordböcker och andra elektroniska språkhjälpmedel. Översättnings- och språksektorn vid statsrådets kansli följer aktivt utvecklingen inom maskinöversättning och utnyttjar aktivt olika möjligheter inom språkteknologin.	Statsrådets förvaltningsenhet/enheten för informationsstöd och publikationer (mobila ordböcker) Statsrådets förvaltningsenhet/översättnings- och språksektorn (maskinöversättning och annan språkteknologi)	Med nuvarande resurser	2017–2020

Statsrådets flerspråkiga terminologiarbete

	Utvecklingsobjekt	Målsättning	Förslag till åtgärder	Ansvars- och samarbetsparter	Resurser	Tidtabell och uppföljning
Samordning av terminologiarbetet och samutnyttjande av resultaten av terminologiarbetet	Olika aktörer utför terminologiskt arbete som gäller förvaltningen i olika syften (till exempel interoperabilitet mellan informationssystem, översättning, webbplatser, publikationer). Alla har inte tillgång till resultaten av terminologiarbetet, vilket innebär att det delvis utförs överlappande arbete. I utvecklingsprojekt kommer man ofta för sent till insikt om behovet av terminologiarbete. Den information om termer och begrepp som tas fram av olika aktörer är dessutom ofta utspridd i olika termbanker, på webbplatser och i publikationer, vilket gör det svårt att hitta informationen. Spetsprojektet för gemensam informationsförvaltning (YTI): Nationalbiblioteket utvecklar Finto-servicen så att den lämpar sig för publicering av terminologiska ordlistor. Finansministeriet har tillsammans med CSC redan påbörjat utvecklingsarbetet för att skapa ett redigeringsprogram för ordlistor. Finansministeriet bereder en förvaltningsmodell och finansiering för Finto så att också terminologiska ordlistor i fortsättningen kan publiceras via Finto-servicen. Finansministeriet bereder dessutom en modell för organisering av den offentliga informationsförvaltningen med tanke på interoperabilitet.	Information om termer och begrepp som används inom förvaltningen samt ordlistor som är under arbete är allmänt kända och tillgängliga för alla. Via Finto-servicen, som tillhandahålls av Nationalbiblioteket, är det möjligt att utöver ontologier publicera också flerspråkiga terminologiska ordlistor. Som en del av redskapen för interoperabilitet har alla tillgång till det gemensamma termredigeringsprogrammet för utarbetande av terminologiska ordlistor.	Samarbetet mellan olika aktörer som utför terminologiskt arbete stärks och vid behov inrättas ett samarbetsnätverk för terminologiarbete. Olika former av terminologiskt material kartläggs, och möjligheterna att samutnyttja materialet samt att uppdatera det utreds. Ordlistor publiceras som öppen data.	Finansministeriet och statsrådets förvaltningsenhet/översättnings- och språksektorn i samarbete med bl.a. centrala aktörer som utför terminologiskt arbete (intensifiering av samarbetet kring ordlistor och upprättande av ett eventuellt nätverk, kartläggning av terminologiskt material)	Kartläggning av terminologiskt arbete och terminologiskt material: Under ledning av statsrådets kansli/statsrådets förvaltningsenhet inrättas ett långsiktigt utvecklingsprojekt med centraliserade resurser. Finansministeriet har resurser för arbetet med att utveckla redigeringsprogrammet för ordlistor, Finto-servicen och andra verktyg för att uppnå interoperabilitet genom spetsprojektet för gemensam informationsförvaltning till utgången av 2018	Redigeringsprogrammet för ordlistor 2017 Intensifiering av samarbetet 2017–2018 Kartlägningsarbetet 2018–2019
Arbetet med att utarbete termer och namn	Termer och namn som används inom den offentliga förvaltningen bestäms ofta redan innan det är uttänkt hur de fungerar i praktiken och/eller på olika språk. Uttryck och termer som används t.ex. i författningar tenderar ofta att överföras som sådana till anvisningstexter, vilket kan göra det svårt att förstå texten.	När termer, namn och tjänstebeteckningar planeras samt under lagberednings- och kommunikationsprocessen tas båda nationalspråken och andra väsentliga språk i beaktande. Om det visar sig att en term eller ett namn är svårt att översätta är man beredd att ändra termen eller namnet. Också termer som används i EU:s rättsakter beaktas i ett tidigt skede av beredningen. Tjänstemän har grundläggande information om vad som utmärker en bra term, ett bra namn eller en bra tjänstebeteckning.	Statsrådet utarbetar gemensamma anvisningar om förfaringssättet när det gäller planeringen av termer och namn som används inom den offentliga förvaltningen samt anvisningar om språkdräkten. Termer diskuteras med språk- och kommunikationsexperter – i synnerhet om verkställandet av lagen innebär att myndigheter eller medborgarna ges omfattande instruktioner. När EU-termer planeras utnyttjas ESKO-nätverket (nätverket för samarbete mellan finska översättare och tolkar vid EU-institutionerna och inhemska tjänstemän och sakkunniga).	Statsrådets förvaltningsenhet/översättnings- och språksektorn i samarbete med Språkinstitutet och Terminologiceutralen TSK.	Med nuvarande resurser	2018–2019 (anvisningar om förfaringssätt samt informationsverksamhet)

			Myndigheterna informeras om planeringen av namn och namnbestånd.			
--	--	--	--	--	--	--

	Utvecklingsobjekt	Målsättning	Förslag till åtgärder	Ansvars- och samarbetsparter	Resurser	Tidtabell och uppföljning
Termbanken Valter och annat terminologiskt material	Endast en del av det material som finns att tillgå i statsrådets översättnings- och språksektors interna termbank är offentligt via statsrådets termbank Valter, och sålunda har externa översättare inte tillräckligt med information om den terminologi som används i statsrådets texter. En del av det material som finns i Valter behöver uppdateras. En del av de ordlistor som har utarbetats vid statsrådets kansli har publicerats endast i pdf-format på statsrådets kanslis webbplats.	Externa tjänsteproducenter som översätter texter för statsrådet stöds genom att de erbjuds fler ordlistor och annan terminologisk information. Termer används på samma sätt i texter som översatts av interna och externa översättare.	Nytt och uppdaterat terminologiskt material publiceras i Valter och delvis som öppen data. Informationen om översättnings- och språktjänster på statsrådets kanslis webbplats utvecklas genom att man aktivare lägger upp terminologisk information.	Statsrådets förvaltningsenhet/översättnings- och språksektorn i samarbete med utbildningsministeriet, finansministeriet, kommunikationsenheten vid statsrådets kansli och utomstående sakkunniga	När ordlistor uppdateras måste även utomstående översättare anlitas. Förutsätter finansiering, beroende på uppdateringsbehovens omfattning.	2017-2020

Beredning av lagar och andra författningar

	Utvecklingsobjekt	Målsättning	Förslag till åtgärder	Ansvars- och samarbetsparter	Resurser	Tidtabell och uppföljning
Fördrag	För tillfället finns det inte tillräcklig förhandsinformation om de olika skedena av fördragsförhandlingar. En finskspråkig version av fördragen behövs redan innan de överlämnas till riksdagen i form av regeringspropositioner.	I projektregistret Hankeikkuna, statsrådets tjänst för projektinformation, finns information om beredningen av fördrag.	I statsrådet utarbetas enhetliga anvisningar om i vilket skede information om förhandlingsläget i fråga om internationella överenskomelser förs in i statsrådets tjänst för projektinformation.	Utrikesministeriet, ministerierna (införande av fördrag i statsrådets tjänst för projektinformation)	Med nuvarande resurser	2017
Anvisningar om lagberedning och författningsöversättning	Statsrådets kanslis föreskrift om översättning av regeringspropositioner och justitieministeriets anvisningar om lagberedning är inte tillräckligt välkända.	Lagberedarna känner till anvisningarna och vet var de finns. Handboken för föredragande och anvisningarna om lagberedning är praktiska och visuellt lättillgängliga verktyg.	Informationsmaterial som används i presentationer om författningsöversättning läggs upp på statsrådets intranät/virtuella skrivbord. Justitieministeriets arbetsgrupp omarbetar anvisningarna om utarbetande av regeringspropositioner (HELO).	Statsrådets förvaltningsenhet/översättnings- och språksektorn (material läggs upp på intranät/det virtuella skrivbordet) Justitieministeriet (HELO)	Med nuvarande resurser	Justitieministeriets arbetsgrupps mandatid går ut vid utgången av 2017.

Det nordiska samarbetet, beredningen av EU-ärenden och internationell rättskipning

	Utvecklingsobjekt	Målsättning	Förslag till åtgärder	Ansvars- och samarbetsparter	Resurser	Tidtabell och uppföljning
Dokument som hänför sig till EU-ärenden	Beredningsdokument som hänför sig till EU-ärenden är ofta politiskt känsliga dokument, och bakgrundsdokumenten är inte alltid offentligt tillgängliga. Bakgrundsdokumenten skickas inte alltid med när texter skickas för översättning. EU-terminologin måste tas i beaktande i översättningarna. Det språk som används i EU:s rättsakter "flyter" också in i det nationella författningspråket och gör det mera svårbegripligt. Det praktiska samarbetet mellan EU-institutionernas finska översättare och tolkar, finländska tjänstemän och sakkunniga samt översättnings- och språksektorn är inte särskilt aktivt.	När texter skickas för översättning skickas bakgrundsmaterialet alltid med, antingen i fysisk form eller, om det är fråga om ett offentligt dokument, elektroniskt t.ex. med hjälp av en länk. I den nationella lagstiftningen används ett författningspråk som är förenligt med finska språkets normer. ESKO-nätverket används aktivt på bred front.	Under uppdragsgivarsamtalen påminns uppdragsgivarna om översättnings- och språksektorns anvisningar om översättning. ESKO-nätverket utvidgas och dess verksamhet aktiveras med hjälp av till exempel Yammer.	Statsrådets förvaltningsenhet/översättnings- och språksektorn, ministerierna Statsrådets förvaltningsenhet/översättnings- och språksektorn, ministerierna, i samarbete med Språkinstitutets EU-språkvårdare	Med nuvarande resurser	2017
Det nordiska samarbetet	I september 2016 godkände de nordiska statsministerna målet att göra Norden till världens mest integrerade region. Möjligheterna till ett nordiskt lagstiftnings-samarbete utreds – om samarbetet blir verklighet ökar behovet av översättning från finska till svenska och vice versa.	Det nordiska lagstiftnings-samarbetet och gemensamma lagstiftningsprojekt stöds med hjälp av översättningstjänster, i regel finska–svenska–finska.	Tjänstemännens färdigheter i svenska och för många att förstå övriga nordiska språk förbättras.	Statsrådets förvaltningsenhet/översättnings- och språksektorn, utrikesministeriet/sekretariatet för nordiskt samarbete, ministerierna	Förutsätter eventuellt extra resurser för översättningsverksamheten	
Dokument som hänför sig till internationell rättskipning	Antalet ärenden som behandlas i internationella rättstillämpande organ och undersökningsorgan ökar, och till följd av detta ökar också behovet att översätta säkerhetsklassificerade texter. Vid utrikesministeriet finns mycket rättsligt dokumentmaterial som är säkerhetsklassificerat. Utrikesministeriet för en förteckning över ärenden som går till internationell domstolsbehandling.	Ministerierna är förberedda på det ökade översättningsbehovet när det gäller ärenden som behandlas i internationella rättstillämpande organ och undersökningsorgan, och tar i beredningen hänsyn till den tid som krävs för översättningen. Översättningen och de specialarrangemang som säkerhetsklassificerade dokument kräver beaktas när handlingarna utarbetas.	Statsrådets kanslis interna anvisningar om översättning av säkerhetsklassificerade texter uppdateras. I samband med att statsrådets anvisning om säkerhetsklassificering uppdateras läggs det till information om vad säkerhetsklassificeringen kräver i fråga om översättningsarrangemangen.	Statsrådets förvaltningsenhet/beredskapsenheten och översättnings- och språksektorn (anvisningar om översättning av säkerhetsklassificerade texter)	Med nuvarande resurser	2017–2020

Tillstånds- och ansökningsprocesser, korrespondens och enkäter

	Utvecklingsobjekt	Målsättning	Förslag till åtgärder	Ansvars- och samarbetsparter	Resurser	Tidtabell och uppföljning
Anvisningar för sökande av ändring, koncessioner, statsbidrag och andra dokument i anslutning till ansökningsförfaranden	Anvisningarna för sökande av ändring är oenhetliga trots att bestämmelserna om ändringssökande är enhetliga. Ministerierna har egna modeller för ändringssökande, besvär-sanvisningar och begäran om omprövning. Platsannonserna följer inte samma modell ens inom en och samma verksamhet. Promemorior, tilläggsuppgifter och ansökningsblanketter i anslutning till koncessionsprocessen översätts.	Ministerierna använder enhetliga standardmodeller när det gäller anvisningar för sökande av ändring och begäran om omprövning. Enhetliga ansökningsblanketter och platsannonser används vid ansökan om statsbidrag (t.ex. undervisnings- och kulturministeriet, statsrådets utrednings- och forskningsverksamhet).	De finskspråkiga anvisningarna och blanketterna för sökande av ändring förenhetligas i tillämpliga delar och översätts till svenska och engelska. Gemensamt projekt i samarbete med ministerierna (ett gott myndighetsspråk bör beaktas).	Statsrådets kansli i samarbete med ministerierna och arbetsgruppen för avreglering (leds av statssekreterare Partanen)	Med nuvarande resurser	2018
Kondoleanser, gratulationer	Kondoleanser och gratulationer som framförs av den högsta statsledningen översätts för närvarande i varierande utsträckning av olika ministerier.	Kondoleanser och gratulationer som framförs av den högsta statsledningen sköts centraliserat. Översättnings- och språksektorns frammall utnyttjas.	Det utreds vilka förfaringsätt som tillämpas när den högsta statsledningen (republikens president, statsministern, utrikeministern) framför kondoleanser och gratulationer samt om förfarandet eventuellt kan centraliseras. Översättnings- och språksektorn uppdaterar och utarbetar modeller för t.ex. kondoleanser och gratulationer (svenska och engelska) och publicerar dem på statsrådets intranät/virtuella arbetsbord och på statsrådets kanslis offentliga webbplats.	Utrikesministeriet, statsrådets kansli, republikens presidents kansli Statsrådets förvaltningsenhet/översättnings- och språksektorn	Med nuvarande resurser	2017–2020
Enkäter	I översättningsuppdrag som gäller enkäter saknas ofta bakgrundsinformation och bakgrundsmaterial. Med tanke på översättningen räcker det inte att lista de frågor som ska översättas, utan översättaren behöver en mer omfattande helhetsbild av uppdraget.	Uppdragsgivarna skickar med bakgrundsmaterial och bakgrundsinformation när de skickar enkäter för översättning.	Till uppgifterna om uppdraget fogas bakgrundsmaterial och uppgifter om dess användningsändamål.	Ministerierna	Med nuvarande resurser	2017–2012

Statsrådets kommunikation

	Utvecklingsobjekt	Målsättning	Förslag till åtgärder	Ansvars- och samarbetspartner	Resurser	Tidtabell och uppföljning
Skyldigheterna enligt språklagen	Ministerierna saknar tillräcklig kunskap om hur språklagen ska tillämpas. Vanligtvis begär man att olika språkversioner ska ha samma innehåll, oberoende av kommunikationskanal.	Ministerierna och översättnings- och språksektorn har tillräcklig kännedom om språklagen och de anvisningar som gäller tillämpningen av språklagen. Man känner också till de samiskspråkigas och de teckenspråkigas språkliga rättigheter, och rättigheterna tryggas i enlighet med bestämmelser och anvisningar.	Justitieministeriet ordnar utbildning och informationsmöten för ministeriernas kommunikationsenheter (inkl. om den tjänstemannaetiska delegationens rekommendation). Justitieministeriet gör reklam bl.a. för den information om språkliga skyldigheter i lagstiftningen som finns på ministeriets webbplats.	Justitieministeriet (skyldigheterna enligt språklagen) Statsrådets förvaltningsenhet/översättnings- och språksektorn (uppdragsgivarsamtal)	Med nuvarande resurser	2017–2020
Externa webbplatser och sociala medier	Ministerierna producerar allt mer innehåll för sina externa webbplatser och för sociala medier. Ministeriernas externa webbplatser har ofta samma innehåll på finska och svenska. Att skriva och översätta webbtexter och texter för sociala medier kräver specialkunskande.	Ministerierna överväger i vilken form och i vilken utsträckning de externa webbplatserna översätts till svenska och till andra språk. Framför allt beaktas textens målgrupp. Översättarna kan producera högklassiga översättningar som är lämpade för respektive kommunikationskanal.	Justitieministeriet sprider information om de praktiska anvisningar som ministeriet utarbetat om tillämpning av lagstiftningen i webbtjänster. Frågan tas också upp under översättnings- och språksektorns uppdragsgivarsamtal. Ministerierna skriver sina pressmeddelanden så att man direkt ur texten kan plocka ut nyhetspuddingar som delas på sociala medier. För språkexperter ordnas utbildning om de krav som nya informationskanaler ställer på språket (t.ex. vilket slags svenska och engelska som används i tweetar). Översättnings- och språksektorn erbjuder tjänstemännen information om användbara ordlistor och andra hjälpverktyg för skrivande.	Justitieministeriet, statsrådets förvaltningsenhet/översättnings- och språksektorn, statsrådets förvaltningsenhet/personalenheten	Med nuvarande resurser	2017–2020
Kris- och störningssituationer	I kris- och störningssituationer kommunicerar ministerierna i samtliga informationskanaler. Inrikesministeriet har publicerat en handbok om varningsmeddelanden till stöd för utfärdandet och översättandet av varningsmeddelanden (IM 2/2013). Ministerier och sakkunniga kommenterar situationen på finska, svenska och allt oftare också på engelska. Ibland blir ministerierna också tvungna att ge instruktioner riktade till befolkningen.	I en kris- eller störningssituation tar kommunikationsenheterna omedelbart kontakt med översättnings- och språksektorn för att säkerställa att behövliga meddelanden översätts. Det säkerställs att de meddelanden och instruktioner som ges i störningssituationer översätts till svenska och enligt ministeriernas övervägande också till andra språk. Det säkerställs att informationen översätts också till samiska på det sätt som föreskrivs i lagar och förordningar, i sådana fall då den farliga händelsen eller dess följder gäller samernas hembygdsområde eller om det finns andra särskilda skäl till det.	Kommunikationsenheterna ser till att översättning är en del av kriskommunikationsprocessen. Statsrådets kansliledning ser till att det finns resurser för översättning utanför tjänstetid. Under tjänstetid skickas översättningsuppdragen via det ordinarie beställningssystemet. Översättnings- och språksektorn översätter och uppdaterar standardtexter till nödvändiga språk och publicerar dem på statsrådets intranät/virtuella skrivbord och på statsrådets kanslis externa webbplats.	Ministerierna, översättnings- och språksektorn Statsrådets kansli/kommunikationsenheten (användningen av teckenspråk vid kriskommunikation)	Med nuvarande resurser	2017–2020

	Utvecklingsobjekt	Målsättning	Förslag till åtgärder	Ansvars- och samarbetsparter	Resurser	Tidtabell och uppföljning
		Frågan om användningen av teckenspråk i krissituationer är utredd.				

	Utvecklingsobjekt	Målsättning	Förslag till åtgärder	Ansvars- och samarbetspartner	Resurser	Tidtabell och uppföljning
Texter som behövs vid möten, evenemang och i andra internationella sammanhang	Ofta översätts texter (t.ex. tal) så att de har samma innehåll på olika språk, oberoende av textens användningsändamål.	Ministerierna förkortar texter som ska översättas till andra språk utgående från principen om relevant information (t.ex. vilken del av ett tal som behöver översättas).	Informationen fogas till ministerhandboken. Dessutom utarbetar översättnings- och språksektorn en egen minneslista om översättningsfrågor för ministrarnas medarbetare. Översättnings- och språksektorn utarbetar en årsklocka som visar återkommande händelser vid ministerierna och översättningsbehoven i anslutning dem.	Statsrådets förvaltningsenhet/översättnings- och språksektorn i samarbete med ministerierna	Med nuvarande resurser	2017–2018
Publikationer, texter som är viktiga med tanke på den offentliga bilden av Finland och Finlandsbilden, informationsmaterial	Alla ministeriepublikationer innehåller inte ett presentationsblad eller ett sammandrag på svenska. En del av publikationerna innehåller också ett sammandrag på engelska. Det tas i mycket varierande omfattning fram broschyrer, affischer och annat presentationsmaterial på olika språk. Texter som har att göra med Finlandsbilden produceras i huvudsak av ThisisFinland (från engelska till andra språk) och Team Finland.	Presentationsblad och sammandrag innehåller väsentlig information. Den visuella profilen fungerar på olika språk. Alla publikationer och rapporter översätts inte automatiskt till engelska. Vid behov översätts endast delar av dem. Broschyrer och affischer översätts och granskas av översättnings- och språksektorn. Att fastställa översättningsbehovet och att enligt överenskommelse informera översättnings- och språksektorn om behoven är en del av ThisisFinlands och Team Finlands dagliga verksamhet.	En statsrådsanvisning om utarbetande av presentationsblad och sammandrag utfärdas. Översättnings- och språksektorn erbjuder språkrådgivning och stöd när det gäller att skriva på svenska eller engelska. Översättnings- och språksektorn samt de aktörer som ansvarar för verksamheten kring Finlandsbilden ser till att även i fortsättningen skicka förhandsinformation. Separata samtal förs med ThisisFinland och Team Finland för att stärka god samarbetspraxis.	Statsrådets förvaltningsenhet/enheten för information och publikationer (anvisning) Statsrådets förvaltningsenhet/översättnings- och språksektorn (rådgivning, samtal med uppdragsgivare)	Med nuvarande resurser	2017–2018
Teckenspråkig kommunikation	De teckenspråkigas språkliga rättigheter beaktas i ministeriernas kommunikation.	Myndigheterna främjar de teckenspråkigas möjligheter att använda och få information på sitt eget språk.	Riktlinjer för användning av teckenspråk i ministeriernas kommunikation utarbetas på statsrådsnivå. Information om teckenspråkstolkning läggs upp på statsrådets intranät/virtuella skrivbord.	Kommunikationsenheten vid statsrådets kansli i samarbete med kommunikationsenheterna vid ministerierna Statsrådets förvaltningsenhet/översättnings- och språksektorn (information om tolkning)	Med nuvarande resurser	2017

Ledningens engagemang

	Utvecklingsobjekt	Målsättning	Förslag till åtgärder	Ansvars- och samarbetsparter	Resurser	Tidtabell och uppföljning
Språkklimatet	Av justitieministeriets utredning 2016 framgår att språkklimatet har försämrats under de senaste åren. Allt fler upplever trakasserier på grund av sitt språk. Det har skett en försämring i såväl allmänhetens som myndigheternas inställning till olika språkgrupper.	Den politiska ledningen och tjänstemannaledningen främjar genom sin egen verksamhet likabehandlingen av språkgrupperna och förbättrandet av myndigheternas språkmedvetenhet. Ledningen uppmuntrar tjänstemännen att utveckla såväl sina kunskaper om ett gott myndighetsspråk som sina kunskaper i främmande språk, och att aktivt utnyttja kunskaperna i sitt arbete.	Det startas en intern kampanj inom statsrådet, under vilken det erbjuds utbildning och delas ut informationsmaterial om bland annat myndigheternas skyldighet att betjäna kunder på deras eget modersmål på finska och svenska samt vid behov på samiska, teckenspråk och andra språk. Man betonar ledningens ansvar att föregå med gott exempel för sin personal när det gäller att i olika tjänsteuppgifter och i ministeriets verksamhet lyfta fram språkliga rättigheter. I samband med att regeringens berättelse om tillämpningen av språklagstiftningen lämnas behandlas vid kanslichefsmötet frågor som gäller språklagstiftningen och tillämpandet av den vid de olika ministerierna.	Justitieministeriet och statsrådets kansli i samarbete med de övriga ministerierna	Egen finansiering reserveras för kampanjen.	2017–2018
National-språksnätverket	Justitieministeriet har tillsatt ett nationalspråksnätverk för åren 2015–2019. Samtliga ministerier har utnämnt en egen kontaktperson för nationalspråksnätverket. Nätverkets uppgift är bland annat att utbyta information och utveckla god praxis mellan olika ministerier i frågor som gäller språk samt att genomföra nationalspråksstrategins handlingsplan (JM 13/2017).	Nationalspråksnätverkets kontaktpersoner stöder ledningen i frågor som gäller nationalspråken. Kontaktpersonerna är medvetna om sin roll som länk mellan nätverket och ministeriet.	Justitieministeriet rekommenderar att ministerierna i befattningsbeskrivningen för kontaktpersonerna nämner att det hör till uppgifterna att fungera som kontaktperson för nationalspråksnätverket. Det rekommenderas att kontaktpersonerna årligen ger en översikt över språkärenden och andra ärenden som rör olika språkgrupper och som är väsentliga för ministeriets verksamhet.	Justitieministeriet (rekommendationen om befattningsbeskrivningen för kontaktpersonerna för nationalspråksnätverket)	Med nuvarande resurser	2017
Kännedom om språkliga skyldigheter	Den politiska ledningen är inte alltid medveten om vilka språkliga skyldigheter som är förbundna med ministeriets verksamhet. Detta märks bland annat i uppdragens tidtabeller, där det inte har tagits hänsyn till den tid översättningen kräver. Ministeriernas ledning (kanslicheferna, avdelningscheferna osv.) känner till skyldigheterna i fråga om nationalspråken, övriga språk och ett gott myndighetsspråk. Bland övriga chefer förekommer ibland brister i kännedomen om de språkliga skyldigheterna.	Den politiska ledningen är medveten om de språkliga skyldigheter som är förbundna med ministeriets verksamhet. Cheferna vid ministerierna har så god kännedom om de språkliga skyldigheter som gäller nationalspråken och andra språk att de kan stödja sin personal i beredningen av ärenden.	Kanslicheferna ser till att den politiska ledningen är medveten om kraven i språklagstiftningen. Det tas fram en broschyr, "Fråga om språk", för chefer med information om vem man ska vända sig till i frågor som gäller språklagen, översättning och myndighetsspråk. Cheferna informeras om Språkinstitutets och statsrådets gemensamma tjänster i fråga om språk och översättning.	Ministerierna Statsrådets förvaltningsenhet/översättnings- och språksektorn	Med nuvarande resurser	2017–2018